

мата са неспособни да застинат в една устойчива ценностна монада; тъкмо напротив – ценностите подлежат на непрестанно преосмисляне; и двамата принадлежат към онази неспокойна поетика, която проф. Никола Георгиев определя като „поетика на търсещия израз и смисъл“ в студията си „Моторни песни“ и съвременната литературна мисъл“ – свързвана с характеристики като „напрегнатост и беспокойство на несигурността“.

Двамата са свързани духовно – чрез една от най-устойчивите български мечти – тази за свободна Македония, но и биографично чрез общите хармонийски скиталчества на Яворов с Йонко Вапцаров. Със сигурност тъкмо в лицето на Яворов Вапцаров е виждал фигурата, съчетаваща в своето осъществяване поета и героя. В същото време в цялата българска поезия трудно можем да открием тъй различни поетични почерци и тъй противоположни визии за това що е поезията, кому служи и чии пътища следва тя, какво е нейното отношение към битието – и личното, и колективното. Може би най-драматичното различие помежду им е по отношение визията им за бъдещето: и не случайно там се състои и тъй често коментираният сблъсък между техните поетични светове – реализиран чрез Вапцаровото стихотворение „Не бойте се, деца“ – една откровена и директна реплика на Яворовото „В часа на синята мъгла“. Плоскостта, на която се противопоставят и спорят непримиримо тези две стихотворения, е именно визията за бъдещето.

Става дума, разбира се, не за бъдещето като темпорална категория. Става дума за бъдещето като митопoетичен контекст, който определя, осмисля и канализира настоящото; който носи определено профетично съдържание, чрез което сетивните и духовни преживявания се универсализират, трансформират се в поетичен континуум – и чрез който намира израз една трансцендентална перспектива към човешкото битие и неговата вместиеност в макрокосмоса на вселената. За Вапцаров визията за бъдещия свят е разгърната в плана на историческото и социалното; доброто бъдеще е коректив на злото в настоящето – то е постижимо, но чрез усилия и борба, които изискват жертви. В днешния ден неговите деца не играят – днешният ден е времето на онзи „ужас свиреп“, стаен в очите им; това е времето на техния стон „Хлеб!/ Хлеб!“, времето на недостига от радост и красота.

Това е и времето, в което липсващият хляб и изобщо всички липси – както материални, така и духовни, могат да бъдат заменени само с една субстанция – с „вера“. Тази субстанция е Вапцаровата манна небесна по пътя през пустинята на настоящето – към обетованата земя на бъдещето. Ако се вгледаме в нейното съдържание обаче, в смисловия свод, който тази дума изгражда, за да вмести в себе си цялата Вапцарова поезия, ще видим, че тя се крепи върху една основна митологема: представата за бъдещия свят като